

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ

**Методичні рекомендації
до самостійної роботи студентів
спеціальності 071 "Облік і оподаткування"
першого (бакалаврського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2019**

УДК 336.13(07.034)

Д36

Укладач Т. О. Кривцова

Затверджено на засіданні кафедри обліку і бізнес-консалтингу.
Протокол № 1 від 27.08.2018 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Державний фінансовий контроль [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до самостійної роботи студентів спеціальності 071 "Облік і оподаткування" першого (бакалаврського) рівня / уклад. Т. О. Кривцова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 47 с.

Подано методичні рекомендації до самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни згідно з тематичним планом навчальної дисципліни за модулями. Наведено завдання до виконання самостійної роботи та приклади їхнього розв'язання.

Рекомендовано для студентів спеціальності 071 "Облік і оподаткування" першого (бакалаврського) рівня.

УДК 336.13(07.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2019

Вступ

У сучасних економічних умовах особливої ваги набувають питання вдосконалення управління, однією з найважливіших функцій якого є контроль. З іншого боку, контроль необхідно розглядати і як певний вид людської діяльності з характерними для неї формами, засобами та методами.

Контроль – не самотета, але він стає основним джерелом інформації для виявлення причин порушень, що виникають у процесі управління, у справі забезпечення збереження власності підприємств, раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, а також попередження невиробничих витрат, розкрадання та псування цінностей, а також дійовим засобом впливу для ухвалення рішень щодо запобігання тим чи іншим порушенням.

Важливість порушення будь-яких питань стосовно ревізії зумовлена й необхідністю розроблення стратегії розвитку загальної системи контролю і, зокрема, державного фінансового контролю, оскільки сьогодні практично відсутні єдині нормативно-правові та методологічні основи його здійснення, правові механізми взаємодії і чітке розмежування функцій і повноважень контрольних органів щодо попередження, виявлення та усунення фінансових правопорушень. різних рівнів. Підвищення дієвості й ефективності контролю, посилення його профілактичної спрямованості та підготовки кадрів постають ключовими питаннями такої стратегії. Усе це зумовлює необхідність вивчення навчальної дисципліни "Державний фінансовий контроль".

Навчальна дисципліна "Державний фінансовий контроль" є варіативною навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітній рівень "бакалавр" спеціальності 071 "Облік і оподаткування" для всіх форм навчання.

Змістовий модуль 1

Теоретичні основи економічного контролю та організація контрольно-ревізійного процесу

Тема 1. Становлення та розвиток контролю

План самостійної роботи

1. Вивчення теоретичних питань, які винесено для самостійного опрацювання.
2. Ознайомлення із міжнародними стандартами контролю.

Рекомендована література: основна [1 – 5; 11; 13], додаткова [14; 17; 20; 22 – 25; 30; 33; 41; 45 – 47], інформаційні ресурси [48; 50; 67; 70].

Питання для самостійного опрацювання

1. Правова основа та організаційна побудова контролю в зарубіжних країнах.
2. Сучасні погляди на організацію контрольно-ревізійної роботи у зарубіжних країнах.
3. Органи контролю у зарубіжних країнах.
4. Організація контрольно-ревізійної роботи в окремих країнах.
5. Особливості організації контрольно-ревізійної роботи в зарубіжних країнах.

Тема 2. Сутність і зміст економічного контролю

План самостійної роботи

1. Вивчення теоретичних питань, які винесено для самостійного опрацювання.
2. Вирішення тестових завдань.

Рекомендована література: основна [1 – 5; 11; 13], додаткова [14; 17; 20; 22 – 25; 30; 33; 41; 45 – 47], інформаційні ресурси [48; 50; 67; 70].

Питання для самостійного опрацювання

1. Органи законодавчої влади державного економічного контролю.
2. Органи виконавчої влади державного економічного контролю.
3. Судові органи державного економічного контролю.

Тестові завдання

1. Обов'язковою умовою ефективного забезпечення дієвого й оперативного контролю в більшості країн є наявність:

- а) територіальних підрозділів;
- б) великої кількості висококваліфікованих аудиторських фірм;
- в) податкові органи, які контролюють рівень усіх надходжень і видатків;
- г) національних управлінь аудиту.

2. Які верховні інститути фінансового контролю зарубіжних країн можна виділити:

- а) Рахункові трибунали (суди);
- б) Рахункові (контрольні) палати;
- в) Національні управління аудиту;
- г) всі відповіді вірні?

3. За вимогами Бюджетного кодексу України функціонування системи внутрішнього контролю в органі/установі має забезпечити:

- а) керівник органу/установи;
- б) підрозділ внутрішнього аудиту відповідного органу/установи;
- в) структурні підрозділи та посадові особи відповідного органу/установи;
- г) керівник, підрозділ внутрішнього аудиту й інші структурні підрозділи та посадові особи відповідного органу/установи.

4. Різні підходи до проблеми організації та функціонування фінансового й адміністративного контролю в державному секторі економіки зумовлені:

- а) історично прийнятою в країні формою правління, ступенем демократичного розвитку суспільства;

- б) унормованою формою державного устрою;
- в) особливостями розподілу функціональних повноважень між гілками влади;
- г) всі відповіді вірні.

5. Найбільш прийнятною для України системою державного фінансового контролю, з огляду на ідентичність структури та функції цих органів, є система:

- а) Німеччини;
- б) США;
- в) Франції;
- г) Англії.

Тема 3. Сутність і функції державного фінансового контролю

План самостійної роботи

1. Вивчення теоретичних питань, які винесено для самостійного опрацювання.
2. Вирішення тестових завдань.

Рекомендована література: основна [2 – 5], додаткова [17 – 19; 24; 41; 45 – 47], інформаційні ресурси [48; 52 – 54; 57 – 60; 66].

Питання для самостійного опрацювання

1. Види та форми державного фінансового контролю. Види контролю. Форми державного фінансового контролю.
2. Методичні прийоми державного фінансового контролю. Використання прийомів під час проведення державного фінансового контролю.
3. Правові засади здійснення державного фінансового контролю в Україні. Обов'язки, права та відповідальність посадових осіб органів державного фінансового контролю. Форми контролю: класифікація, сутність, загальна характеристика.

Тестові завдання

1. У якому році було створено Міжнародну організацію вищих органів фінансового контролю INTOSAI:

- а) у 1947 році;
- б) у 1953 році;
- в) у 1973 році;
- г) у 1977 році?

2. Загальним елементом формування моделі дієвого державного фінансового контролю є:

- а) необмеження у діяльності керівних посадових осіб;
- б) обмеження у діяльності керівних посадових осіб;
- в) дозвіл займатися будь-якою іншою оплачуваною діяльністю;
- г) інституціональна незалежність від органів виконавчої влади.

3. Коли прийнято Лімську декларацію про керівні принципи фінансового контролю, якою проголошено первинні положення розвитку державного фінансового контролю у демократичних країнах:

- а) у 1953 році;
- б) у 1977 році;
- в) у 1983 році;
- г) у 1987 році?

4. Рахункова палата України як конституційний орган фінансово-економічного контролю входить у всесвітню структуру INTOSAI з:

- а) 1991 року;
- б) 1993 року;
- в) 1995 року;
- г) 1998 року.

5. Європейська організація регіональних органів зовнішнього контролю державних фінансів (EUROSAI) створена в:

- а) 1992 році;
- б) 1995 році;

- в) 1998 році;
- г) 2002 році.

6. На конгресі Європейської організації вищих органів фінансового контролю INTOSAI було ухвалено рішення, згідно з яким Україна стала її членом у:

- а) 1992 році;
- б) 1995 році;
- в) 1999 році;
- г) 2005 році.

7. Показник, що відображає, якою мірою зумовлені цілі або були досягнуті цілі для специфічної діяльності або програми, а також взаємозв'язок між прогнозованим і реальним впливом на певну діяльність називають:

- а) економічністю;
- б) результативністю;
- б) продуктивністю;
- г) витратністю.

8. Коли скликається Конгрес EUROSAI:

- а) 1 раз на 3 роки;
- б) 2 рази на 3 роки;
- в) 1 раз на 5 років;
- г) 1 раз на 10 років?

Тема 4. Організація контрольно-ревізійної діяльності

План самостійної роботи

1. Вивчення теоретичних питань, які винесено для самостійного опрацювання.
2. Вирішення тестових завдань.

Рекомендована література: основна [2 – 5], додаткова [17 – 19; 24; 41; 45 – 47], інформаційні ресурси [48; 52 – 54; 57 – 60; 66].

Питання для самостійного опрацювання

1. Документи як об'єкт дослідження в ревізії. Поняття "документ". Класифікація документів. Доброякісні та недоброякісні документи. Підробка. Істина в ревізії.

2. Способи перевірки документів. Хронологічна та систематизована, комбінована й вибіркова перевірка.

3. Узагальнення результатів контролю та їхня реалізація. Проміжний акт. Загальний акт. Структура актів.

Тестові завдання

1. У разі проведення огляду документів, предметів перевірки складає?

- а) акт;
- б) висновок;
- в) довідку.

2. Посадові особи об'єкта перевірки зобов'язані:

а) сприяти нормальній роботі суб'єктів перевірки, не чинити їм перешкод, забезпечити їх робочими місцями та необхідними технічними засобами;

б) надавати необхідні документи, пояснення щодо питань, які стосуються предмета перевірки;

в) вживати невідкладних заходів щодо усунення виявлених порушень, відшкодування завданої шкоди та притягнення до відповідальності осіб, винних у скоєнні порушень;

г) усі відповіді правильні.

3. Основними завданнями Держаудитслужби є:

а) забезпечення формування та реалізація державної політики у сфері державного фінансового контролю;

б) здійснення державного фінансового контролю, спрямованого на оцінювання ефективного, законного, цільового, результативного використання та збереження державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, досягнення економії бюджетних коштів;

в) надання у передбачених законом випадках адміністративних послуг;

- г) правильні відповіді – а і б;
- д) усі правильні відповіді.

4. До підконтрольних установ Державної аудиторської служби відносяться:

- а) міністерства та інші органи виконавчої влади;
- б) громадські організації правоохоронних органів;
- в) державні фонди та бюджетні установи;
- г) сільськогосподарські товариства;
- д) підприємства, організації, які отримують (отримували в період, який перевіряється) кошти з бюджетів усіх рівнів і державних фондів або використовують (використовували в період, що перевіряється) державне чи комунальне майно;
- е) відповіді 1, 3, 5 – правильні;
- є) всі відповіді правильні;
- ж) жодної правильної відповіді.

5. Планова ревізія розпочинається, якщо об'єкт контролю повідомлений не раніше, ніж за:

- а) 10 днів до проведення ревізії;
- б) 5 днів до проведення ревізії;
- в) 15 днів до проведення ревізії;
- г) об'єкт контролю не повідомляється;
- д) всі відповіді правильні;
- е) жодної правильної відповіді.

6. Позапланова виїзна ревізія розпочинається, якщо об'єкт контролю повідомлений не раніше, ніж за:

- а) 10 днів до проведення ревізії;
- б) 5 днів до проведення ревізії;
- в) 15 днів до проведення ревізії;
- г) об'єкт контролю не повідомляється;
- д) всі відповіді правильні;
- е) жодної правильної відповіді.

7. Примірна схема розподілу планового фонду робочого часу на проведення ревізій (перевірок) у м. Харкові:

а) 55 % часу – проведення планових ревізій (перевірок), 45 % часу – проведення позапланових ревізій (перевірок);

б) 40 % часу – проведення планових ревізій (перевірок), 60 % часу – проведення позапланових ревізій (перевірок);

в) 100 % часу – проведення планових ревізій (перевірок).

8. Розрахунковий термін проведення однієї планової ревізії:

а) 80 людино-днів;

б) 30 робочих днів;

в) 50 календарних днів.

9. Розрахунковий термін проведення однієї позапланової ревізії:

а) 50 людино-днів;

б) 15 робочих днів;

в) 30 робочих днів.

10. Коли ревізор отримує наказ про проведення ревізії:

а) в день початку ревізії;

б) за місяць до початку ревізії;

в) наказ не отримується, а в день початку ревізії отримується на-
правлення?

Тема 5. Державний фінансовий аудит: сутність і зміст

План самостійної роботи

1. Вивчення теоретичних питань, які винесено для самостійного опрацювання.

2. Вирішення тестових завдань.

Рекомендована література: основна [2 – 5], додаткова [17 – 19; 24; 41; 45 – 47], інформаційні ресурси [48; 52 – 54; 57 – 60; 66].

Питання для самостійного опрацювання

1. Класифікація державного фінансового аудиту. Класифікаційні ознаки державного фінансового аудиту. Форми державного фінансового аудиту.

2. Суб'єкти державного фінансового аудиту Державна аудиторська служба України. Рахункова палата України.

Тестові завдання

1. Який вид аудиту на сучасному етапі не регламентований окремою постановою Кабінету Міністрів України:

- а) аудит бюджетних програм;
- б) аудит державних цільових програм;
- в) аудит місцевих бюджетів;
- г) аудит державних підприємств?

2. Перед початком державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм повідомлення про його проведення надсилається:

- а) головному розпоряднику бюджетних коштів;
- б) розпоряднику бюджетних коштів нижчого рівня;
- в) одержувачу бюджетних коштів;
- г) повідомлення не надсилається, бо не передбачено законодавством.

3. На якому етапі аудиту діяльності складається програма державного фінансового аудиту діяльності суб'єкта господарювання:

- а) на першого;
- б) на п'ятому;
- в) на другому;
- г) на четвертому?

4. Оберіть аудиторську рекомендацію, яка, на вашу думку, може привести до тривалого економічного ефекту надалі:

- а) забезпечити усунення виявлених недоліків у веденні бухгалтерського обліку та фінансової звітності;
- б) розглянути питання щодо притягнення до адміністративної відповідальності головного бухгалтера;

- в) розробити та затвердити на рівні Міністерства Z регламент внутрішніх взаємозв'язків кадрової та фінансових служб щодо нарахування доплат за несприятливі (шкідливі) умови праці;
- г) розглянути результати аудиту на Колегії Міністерства Z.

Тема 6. Перевірка державних закупівель як форма державного фінансового контролю

План самостійної роботи

1. Вивчення теоретичних питань, які винесено для самостійного опрацювання.
2. Виконання практичних завдань.

Рекомендована література: основна [1 – 5; 11; 13], додаткова [14; 17; 20; 22 – 24; 30; 41; 45 – 47], інформаційні ресурси [48; 50; 67; 70].

Питання для самостійного опрацювання

1. Нормативно-правове забезпечення перевірки державних закупівель. Основні нормативно-правові акти, що регламентують проведення перевірки державних закупівель.
2. Права та повноваження Державної аудиторської служби України (ДАСУ) як суб'єкта перевірки державних закупівель.

Практичні завдання

Завдання 1. Департаментом з питань правового забезпечення Рахункової палати згідно з Планом роботи Рахункової палати на 2016 рік проведено аналіз стану державних закупівель в Україні.

Необхідно визначити, які критерії застосовані під час проведення аналізу.

Розв'язання. Критеріями такого аналізу можуть бути: оцінювання законності, ефективності та доцільності управлінських рішень уповноважених органів у сфері державних закупівель, зокрема своєчасність і обґрунтованість їхнього ухвалення; оцінювання ефективності використання державних коштів: забезпечення створення конкурентного середовища у сфері державних закупівель; забезпечення прозорості процедур закупівель.

вель товарів, робіт і послуг за державні кошти; досягнення оптимального та раціонального використання бюджетних коштів; здійснення дієвого контролю за процедурами державних закупівель на всіх стадіях їхнього проведення тощо.

Завдання 2. Спеціалістами Рахункової палати під час проведення аудиту стану державних закупівель в Україні здійснюється аналіз нормативно-правового забезпечення стану державних закупівель в Україні.

Необхідно визначити, які питання необхідно з'ясувати спеціалістам Рахункової палати під час аналізу нормативно-правового забезпечення стану державних закупівель в Україні.

Методичні рекомендації до виконання завдання 2

1. Описати, які законодавчо-нормативні акти порушено.
2. Визначити первинні документи, необхідні для досягнення мети контролю.
3. Кваліфікувати знайдені порушення згідно з чинним законодавством.

Завдання 3. Спеціалістами Рахункової палати здійснюється аналіз загального стану державних закупівель у звітному періоді в Україні.

Необхідно визначити, які документи та інформація використовується спеціалістами Рахункової палати під час проведення аудиту стану державних закупівель в Україні.

Розв'язання. Під час здійснення аналізу загального стану державних закупівель у звітному періоді необхідно дослідити дані надані з офіційного веб-порталу уповноваженого органу з питань державних закупівель, звіту уповноваженого органу щодо стану державних закупівель, направленою в установленому порядку до Рахункової палати, а також статистичні дані.

Завдання 4. Фахівцями Рахункової палати під час здійснення аудиту ефективності проведення розпорядниками державних коштів державних закупівель встановлені випадки відсутності нумерації сторінок, аркушів пропозицій учасників закупівель.

Необхідно надати правову оцінку встановлених фактів.

Методичні рекомендації до завдання 4

1. Описати, які законодавчо-нормативні акти порушено.
2. Визначити первинні документи, які будуть підлягати для досягнення мети контролю.
3. Кваліфікувати знайдені порушення згідно з чинним законодавством.

Тема 7. Інспектування в формі ревізії: поняття і зміст

План самостійної роботи

1. Вивчення теоретичних питань, які винесено для самостійного опрацювання.
2. Вирішення тестових завдань.

Рекомендована література: основна [1 – 5], додаткова [17; 20; 22 – 24; 30; 41; 45], інформаційні ресурси [48; 50; 67; 70].

Питання для самостійного опрацювання

1. Визначення поняття "ревізія". Підходи до визначення поняття "ревізія" в спеціальній економічній літературі. Інспектування: поняття та зміст. Відмінні риси між ревізією та інспектуванням.
2. Предмет, об'єкт та суб'єкти ревізії. Завдання ревізії на теоретичному та практичному рівнях.
3. Мета, завдання, функції та принципи ревізії.
4. Зміст і класифікація ревізій. Класифікаційні ознаки ревізій. Класифікація ревізій за певними ознаками.

Тестові завдання

1. Власником майна та коштів, які використовуються в діяльності бюджетної установи, є:
 - а) бюджетна установа;
 - б) держава;
 - в) керівник установи.

2. Бюджетна установа має право:

- а) володіти майном;
- б) користуватися майном;
- в) розпоряджатися майном.

3. Направлення ревізора на перевірку має містити:

- а) номер і дату видачі;
- б) тему контрольного заходу;
- в) підпис представника правоохоронного відділу, що є куратором перевірки;
- г) всі відповіді правильні.

4. Чи є обов'язковим ведення Журналу реєстрації перевірок (відвідувань):

- а) так;
- б) ні;
- в) тільки деякими установами;
- г) тільки головними розпорядниками бюджетних коштів?

5. Які складники кошторису бюджетної установи можна виділити:

- а) загальний фонд;
- б) загальний та специфічний фонди;
- в) спеціальний фонд;
- г) загальний та спеціальний фонди?

6. Ревізія касових операцій проводиться з використанням:

- а) вибіркового методу;
- б) суцільного чи вибіркового методів;
- в) суцільного методу.

7. Головна мета ревізії грошових коштів у касі:

- а) встановлення наявності касових ордерів;
- б) виявлення фактів недостач і незаконного привласнення грошових коштів;
- в) встановлення наявності цінних паперів, коштів.

8. Інвентаризація каси полягає у перевірці:
- а) фактичній наявності готівки, цінних паперів;
 - б) прибуткових та видаткових касових ордерів;
 - в) грошових документів та бланків суворої звітності;
 - г) всі відповіді вірні.

9. Першим етапом ревізії операцій на рахунках в установі банку є:
- а) перевірка прибуткових і видаткових касових ордерів;
 - б) перевірка наявності всіх виписок банку;
 - в) перевірка наявності платіжних доручень.

10. Яким законодавчим документом регулюється порядок встановлення посадових окладів працівникам бюджетних установ:
- а) наказом відповідного міністерства;
 - б) штатним розписом;
 - в) колективним договором?

11. На підставі якого документа здійснюється перевірка дотримання трудової дисципліни:
- а) табеля обліку відпрацьованого часу;
 - б) штатного розпису;
 - в) особових карток працівників?

12. Який документ є основним під час здійснення ревізії операцій з підзвітними особами:
- а) рахунки-фактури;
 - б) чеки, акти, посвідчення;
 - в) авансовий звіт з підтвердними документами?

13. Під час ревізії підзвітних сум перевіряють:
- а) законність і доцільність використання підзвітних сум;
 - б) дотримання порядку видання авансів;
 - в) своєчасність і правильність звітності підзвітних осіб;
 - г) усі відповіді вірні.

14. У якому документі реєструються угоди з постачальниками та покупцями:

- а) книга обліку асигнувань та прийнятих зобов'язань;
- б) журнал реєстрації дебіторсько-кредиторської заборгованості;
- в) журнал-головна;
- г) жодної правильної відповіді?

15. Чи можуть бюджетні установи здійснювати попередню оплату товарів, робіт, послуг:

- а) так, в необмеженому обсязі;
- б) ні;
- в) так, але у випадках, визначених чинним законодавством України?

16. Першим етапом проведення ревізії операцій з товарно-матеріальними цінностями є:

- а) проведення інвентаризації;
- б) перевірка первинних документів;
- в) перевірка реєстрів синтетичного обліку.

17. Стан бухгалтерського обліку слід перевіряти:

- а) тільки під час перевірки фінансової звітності;
- б) на всіх етапах ревізії;
- в) під час перевірки виняткових питань діяльності установи.

18. Основною метою перевірки бухгалтерського обліку бюджетної установи є:

- а) підтвердження повноти та достовірності інформації, відображеної в реєстрах обліку й фінансовій звітності;
- б) підтвердження наявності форм фінансової звітності;
- в) підтвердження реальності реєстрів аналітичного обліку.

19. Видатки бюджетних установ складаються з:

- а) касових та банківських видатків;
- б) фактичних видатків;

- в) касових і фактичних видатків;
- г) касових, банківських та фактичних видатків.

20. Акт ревізії складається з наступних частин:

- а) вступна, описова та підсумкова;
- б) вступна, описова та рекомендації по усуненню порушень;
- в) загальна, описова та підсумкова.

21. Коли акту ревізії присвоюється номер:

- а) під час підписання керівництвом установи;
- б) під час реєстрації в органі ДАСУ;
- в) після усунення виявлених порушень?

22. У якій частині акту зазначається склад ревізійної групи:

- а) в підсумковій;
- б) у вступній;
- в) не зазначається?

23. У якій частині акта ревізії зазначається кількість складених примірників:

- а) у вступній;
- б) в підсумковій;
- в) не зазначається?

24. Направлення ревізора на перевірку має містити:

- а) номер і дату видачі документа;
- б) тему контрольного заходу;
- в) підпис представника правоохоронного відділу, що є куратором перевірки;
- г) всі відповіді правильні.

Змістовий модуль 2

Методичні основи контролю в діяльності підприємницьких структур, установ та організацій

Тема 8. Контроль діяльності підприємницьких структур

План самостійної роботи

1. Вивчення теоретичних питань, які винесено для самостійного опрацювання.
2. Виконання практичних завдань.

Рекомендована література: основна [1 – 5; 11; 13], додаткова [14; 17; 20; 22 – 25; 30; 33; 41; 45 – 47], інформаційні ресурси [48; 50; 67; 70].

Питання для самостійного опрацювання

1. Контроль статутної діяльності та фінансового стану підприємницьких структур
2. Контроль правомірності здійснення статутної діяльності підприємства. Контроль стану власного капіталу.

Практичні завдання

Завдання 1. Дані про випуск готової продукції за I квартал минулого року, грн:

незавершене виробництво на 01.01 – 32 000;
витрати на виробництво – 64 000;
незавершене виробництво на 01.04 – 20 000;
собівартість готової продукції в облікових цінах – 71 000;
відвантажено продукції покупцям в облікових цінах – 75 000;
залишок на рахунку 26 "Готова продукція" на 01.01 – 48 000;
на 01.04 – 44 020.

Розрахуйте прибуток.

Завдання 2. За даними складського обліку на складі готової продукції на початок серпня було 40 виробів, на початок вересня – 55, що підтверджується актом інвентаризації готової продукції від 15 вересня

минулого року. За даними відділу збуту, покупцям відпущено за серпень 357 виробів, за обліковими даними, у серпні було вироблено та здано на склад 392 вироби.

Розрахуйте прибуток.

Методичні рекомендації до виконання завдань 1 і 2

1. Описати, які законодавчо-нормативні акти порушено.
2. Визначити первинні документи, які будуть підлягати перевірці для досягнення мети контролю.
3. Кваліфікувати знайдені порушення згідно з чинним законодавством.

Тема 9. Організація проведення контролю в бюджетних установах

План самостійної роботи

1. Вивчення теоретичних питань, які винесено для самостійного опрацювання.
2. Виконання практичних завдань.

Рекомендована література: основна [2 – 5; 8; 10 – 13], додаткова [17 – 19; 21; 24; 27; 30; 40; 41; 45 – 47], інформаційні ресурси [66; 67; 70].

Питання для самостійного опрацювання

1. Організація ревізії бюджетних установ. Сутність і зміст ревізії. Динаміка здійснення ревізії в сучасних умовах.
2. Планування проведення перевірки в бюджетних установах. Дослідження діяльності бюджетної установи. Узагальнення ревізії бюджетної установи.

Практичні завдання

Завдання 1. Ревізори ДАСУ здійснювали комплексну ревізію фінансово-господарської діяльності державного підприємства (ДП) "Завод "Електроважмаш". У ході ревізії виникла необхідність перевірки документів з обмеженим доступом.

Встановити чи є у ревізорів право на дослідження таких документів та чи зобов'язані посадові особи підприємства надавати такі документи.

Завдання 2. Бригада ревізорів ДАСУ розпочинає перевірку міської лікарні. Перед початком перевірки вони зустрілися з керівниками лікарні, та представили тільки програму ревізії.

Проаналізувати наведену ситуацію з погляду обов'язків ревізорів щодо координації дій з працівниками об'єкта перевірки.

Методичні рекомендації до виконання завдання 1 і 2

1. Описати, які законодавчо-нормативні акти порушено .
2. Визначити первинні документи, які будуть підлягати перевірці для досягнення мети контролю.
3. Кваліфікувати знайдені порушення згідно з чинним законодавством.

Тема 10. Організація планування контролю бюджетних установ

План самостійної роботи

1. Вивчення теоретичних питань, які винесено для самостійного опрацювання.
2. Виконання практичних завдань.

Рекомендована література: основна [2 – 5; 8; 10 – 13], додаткова [17 – 19; 21; 24; 27; 30; 40; 41; 45 – 47], інформаційні ресурси [66; 67; 70].

Питання для самостійного опрацювання

1. Організація проведення ревізії після ознайомлення з бюджетною установою, що перевіряється.
2. Організація проведення ревізії на об'єкті: порядок подання керівнику (заступнику керівника) установи, яку ревізують, примірників направлення на проведення ревізії та Програми ревізії.

Практичні завдання

Завдання 1. Згідно з касовими звітами міської лікарні № 18 5 серпня цього року отримано по чеку № 398017 для виплати заробітної плати робітникам 210 000 грн, 6 серпня цього року видано за платіжною відомістю № 141 – 160 000 грн, 7 серпня цього року видано за платіжною відомістю № 142 – 38 000 грн, 8 – 12 серпня цього року видана заробітна плата за видатковими касовими ордерами: Б. В. Белову – 1 350 грн, С. Й. Славінському – 800 грн, 13 серпня цього року залишок суми, що була отримана для виплати заробітної плати, в розмірі 9 000 грн здано до банку.

Необхідно зазначити, якими прийомами ви будете користуватися, щоб виявити порушення в цьому випадку; встановити, які нормативні документи порушено в заданій ситуації.

Завдання 2. Перевіряючи повноту та своєчасність оприбуткування в касі грошових коштів, отриманих з поточного рахунку в банку, ревізор виявив, що касир П. О. Петренко за чеком № 073422 16 червня цього року отримала 80 000 грн на виплату заробітної плати робітникам, а оприбуткувала їх 20 червня цього року. Вона ж отримала з банку 16 жовтня цього року на відрядження 20 000 грн, а оприбуткувала їх 18 жовтня цього року.

Касир П. О. Петренко і головний бухгалтер К. В. Касимов пояснили, що несвоєчасність оприбуткування коштів допущена з провини установи банку, яка не видавала своєчасно кошти на відрядження. Тому в першому випадку кошти, які були отримані на виплату заробітної плати, були частково витрачені на відрядження, а в другому випадку навпаки – кошти, які були призначені для відрядження, були використані для виплати заробітної плати.

Необхідно зазначити, чи правочинні дії касира та головного бухгалтера установи в даній ситуації. Обґрунтувати свою думку.

Методичні рекомендації до виконання завдання 1 і 2

1. Описати, які законодавчо-нормативні акти порушено.
2. Визначити первинні документи необхідні для досягнення мети контролю.
3. Кваліфікувати знайдені порушення згідно з чинним законодавством.

Тема 11. Дослідження діяльності бюджетної установи

План самостійної роботи

1. Вивчення теоретичних питань, які винесено для самостійного опрацювання.
2. Виконання практичних завдань.

Рекомендована література: основна [1 – 5; 11; 13], додаткова [14; 17; 20; 22 – 25; 30; 33; 41; 45 – 47], інформаційні ресурси [48; 50; 67; 70].

Питання для самостійного опрацювання

1. Ревізія основних засобів та інших необоротних активів бюджетної установи. Мета, джерела інформації, методика здійснення перевірки основних засобів і нематеріальних активів у бюджетних установах. Порядок проведення та оформлення результатів інвентаризації необоротних активів.
2. Ревізія запасів бюджетної установи. Мета, джерела інформації, методика здійснення перевірки наявності, правильності оцінювання та обліку запасів.
3. Перевірка фінансової звітності установи. Склад і призначення фінансової звітності бюджетних установ. Методика перевірки фінансової звітності установи.

Практичні завдання

Завдання 1. Відповідно до рахунку на оплату послуг телефонного зв'язку в листопаді 2018 року бюджетній установі були надані послуги телефонного зв'язку на суму 1 406 грн. Працівники Контрольно-ревізійного управління (КРУ) під час перевірки цільового використання бюджетних коштів виявили, що працівниками установи здійснювались особисті розмови з абонентами мобільного зв'язку на загальну суму 341 грн. Установа фінансується за рахунок коштів державного бюджету.

У бухгалтерському обліку установи наявні такі записи:

- 1) Д-т 802 К-т 675 1406;
- 2) Д-т 675 К-т 321 1406;
- 3) Д-т 364 К-т 802 341;
- 4) Д-т 301 К-т 364 341.

Необхідно перевірити відображення у бухгалтерському обліку відшкодування робітниками вартості особистих переговорів.

Завдання 2. Обчисліть залишок готівки в касі, якщо на початок раптової інвентаризації у касі наявні такі документи: останній касовий звіт від 10 листопада 2017 року, в якому зазначений залишок грошових коштів на суму 4,30 грн; корінець чекової книжки від 11 листопада 2017 року про отримання готівки на суму 15,5 тис. грн; витратний касовий ордер від 11 листопада 2017 року про видання підзвітної суми у розмірі 150 грн; відомість на виплату заробітної плати на загальну суму 15 012 грн, у якій є підписи про отримання коштів у розмірі 14 841 грн.

Методичні рекомендації до виконання завдання 1 і 2

1. Описати, які законодавчо-нормативні акти порушено.
2. Визначити первинні документи, які будуть підлягати опрацюванню для досягнення мети контролю.
3. Кваліфікувати знайдені порушення згідно з чинним законодавством.

Тема 12. Узагальнення результатів ревізії бюджетної установи

План самостійної роботи

1. Вивчення теоретичних питань, які винесено для самостійного опрацювання.
2. Виконання практичних завдань.

Рекомендована література: основна [2 – 5; 8; 10 – 13], додаткова [15; 17 – 24; 27; 30; 37; 38; 43 – 45], інформаційні ресурси [50; 51].

Питання для самостійного опрацювання

1. Формування справ за матеріалами закінчених ревізій. Упорядкування формування справ ревізій. Правила послідовності під час формування справи.

2. Реалізація результатів ревізії та контроль їх виконання. Підходи до аналізу та оцінки виявлених під час ревізії бюджетної установи порушень. Наявні форми реалізації матеріалів ревізії. Контроль виконання прийнятих за результатами ревізії рішень.

Практичні завдання

Завдання 1. Складіть віртуальний Акт ревізії бюджетної установи, припускаючи ті чи інші дані

Методичні рекомендації до виконання завдання 1

1. Описати, які законодавчо-нормативні акти порушено.
2. Дотримуватися вимог, що існують у законодавстві до структури акту ревізії.
3. Кваліфікувати знайдені порушення згідно з чинним законодавства.

Завдання 2. Наведіть власну думку стосовно того, які на сьогодні найбільш важливі причини, що впливають на зростання правопорушень.

Методичні рекомендації до виконання завдання 2

Пропозиції, ґрунтуючись на відповідних висновках, мають бути:

- 1) направлені на усунення основних причин існування виявленого недоліку або проблеми;
- 2) ясними, стислими та простими за формою, а також достатньо докладними за змістом для їх цього розуміння у випадку, якщо вони розглядаються окремо;
- 3) орієнтованими на вжиття конкретних заходів й адресовані організаціям і посадовцям, що відповідають за здійснення відповідних заходів й уповноважених на це;
- 4) позитивними за тональністю та змістом;
- 5) практичними, тобто такими, що можуть бути здійснені в розумний термін і враховують правові й інші обмеження;
- 6) економічно ефективними, тобто витрати, пов'язані з їхнім виконанням, не мають перевищувати одержувану вигоду;
- 7) орієнтованими на результати, які можна оцінити або виміряти;

8) сформульовані так, щоб можна було перевірити їхнє виконання.

Тема 13. Особливості контролю фінансово-кредитних установ

План самостійної роботи

1. Вивчення теоретичних питань, які винесено для самостійного опрацювання.
2. Виконання практичних завдань.

Рекомендована література: основна [1 – 5; 11; 13], додаткова [14; 17; 20; 22 – 25; 30; 33; 41; 45 – 47], інформаційні ресурси [48; 50; 67; 70].

Питання для самостійного опрацювання

1. Моніторинг і ревізія небанківських фінансово-кредитних установ. Фінансовий моніторинг торговців цінними паперами.
2. Фінансовий моніторинг ломбардів. Внутрішній фінансовий моніторинг лізингодавців. Особливості моніторингу фінансових операцій Державним комітетом фінансового моніторингу.

Практичні завдання

Завдання 1. Дайте характеристику основних форм контролю, порівнюючи їх. Встановіть відповідність між формами контролю та суб'єктами контролю. Наведіть у табличному вигляді особливості фінансового моніторингу порівняно з ревізією (інспектуванням).

Завдання 2. Перелічіть та надайте стисло характеристику методам здійснення банками фінансового моніторингу. Охарактеризуйте процес здійснення фінансового моніторингу, що здійснюється торговцями цінними паперами. В табличному вигляді порівняйте основні особливості в здійсненні фінансового моніторингу суб'єктами внутрішнього фінансового моніторингу.

Тема 14. Контроль виконання місцевих бюджетів у фінансових органах

План самостійної роботи

1. Вивчення теоретичних питань, які винесено для самостійного опрацювання.
2. Виконання практичних завдань.

Рекомендована література: основна [1 – 5; 11; 13], додаткова [14; 17; 20; 22 – 25; 30; 33; 41; 45 – 47], інформаційні ресурси [48; 50; 67; 70].

Питання для самостійного опрацювання

1. Оформлення та реалізація матеріалів ревізій бюджетів та їх моніторинг. Контроль утворення та використання державних позабюджетних фондів. Завдання та напрями контролю. Нормативна база контролю. Джерела інформації. Методи та способи контролю.
2. Порядок здійснення державного фінансового аудиту виконання місцевих бюджетів. Методика виявлення можливих порушень і зловживань. Систематизація та узагальнення виявлених порушень. Ухвалення рішень за наслідками контролю.

Практичні завдання

Завдання 1. Березівський районний бюджет на поточний рік (далі – п. р.) затверджено 2 березня п. р. в обсязі 14 100 тис. грн по доходах та видатках; зміни до видаткової частини бюджету внесено 15 травня п. р.: збільшено планові видатки на комунальні послуги лікарні в сумі 30 тис. грн, на капітальний ремонт адміністративного будинку райадміністрації – 170 тис. грн.

Завдання 2. Дані про виконання дохідної частини Березівського районного бюджету за звітний рік (у тис. грн) наведені у табл. 1.

Вихідні дані

Показники	Затверджено в бюджеті	Внесено зміни (+; –)	Фактичне виконання
1. Усього доходів, у т. ч.:	14 100	–	12 400
I квартал	3 500	+ 150	2 400
II квартал	3 600	–	3 300
III квартал	3 500	– 150	3 400
IV квартал	3 500	–	3 300
2. З них загальнодержавні доходи, у т. ч.:	9 000	–	7 800
I квартал	2 200	+ 100	1 900
II квартал	2 300	–	2 100
III квартал	2 300	– 100	1 800

Методичні рекомендації до виконання завдань 1 і 2

1. Описати, які законодавчо-нормативні акти порушено.
2. Дотримуватися вимог, що існують у законодавстві до структури акту ревізії.
3. Кваліфікувати знайдені порушення згідно діючого законодавства.

Тема 15. Контроль ефективності використання коштів державного бюджету Рахунковою палатою при Верховній Раді України

План самостійної роботи

1. Вивчення теоретичних питань, які винесено для самостійного опрацювання.
2. Виконання практичних завдань.

Рекомендована література: основна [1 – 5; 11; 13], додаткова [14; 17; 20; 22 – 25; 30; 33; 41; 45 – 47], інформаційні ресурси [48; 50; 67; 70].

Питання для самостійного опрацювання

1. Методичні прийоми та способи виявлення порушень і зловживань. Контроль використання коштів державного бюджету України, загальнодержавних, цільових і позабюджетних фондів: доцільність та ефективність використання, виявлення фактів витрат із порушеннями чинного законодавства.

2. Методичні прийоми та способи виявлення порушень і зловживань. Узагальнення та систематизація матеріалів контролю. реалізація матеріалів перевірок і ревізій та організація контролю за усуненням виявлених порушень.

Практичні завдання

Завдання 1. Планом роботи Рахункової палати на 2016 рік передбачено проведення аудиту ефективності використання державних коштів, передбачених на забезпечення потреб галузі охорони здоров'я.

Необхідно визначити: механізм проведення попереднього вивчення об'єктів аудиту.

Розв'язання. Попереднє вивчення об'єктів аудиту проводиться шляхом збору інформації, достатньої для визначення цілей і масштабу перевірки щодо вибраної теми, розроблення відповідних критеріїв аудиту, вибору методів проведення аудиту та підготовки програми аудиту. До того ж не проводиться перевірка правильності та достовірності зібраної інформації. З метою чіткої організації самого процесу попереднього вивчення керівник групи перевірок переважно складає план попереднього вивчення об'єктів для проведення аудиту, який охоплює: предмет вивчення; перелік об'єктів, що вивчаються; конкретні питання для вивчення діяльності кожного об'єкту аудиту; джерела отримання інформації; терміни вивчення; склад групи аудиторів, що беруть участь у проведенні попереднього вивчення; розподіл членів групи перевірок за конкретними питаннями і об'єктами вивчення; терміни підготовки аналітичної записки або звіту про попереднє вивчення об'єктів.

Проект плану попереднього вивчення об'єктів для проведення аудиту подається на затвердження члену Рахункової палати, відповідальному за проведення аудиту.

Завдання 2. Планом роботи Рахункової палати на 2016 рік заплановано проведення аудиту ефективності використання державних коштів, передбачених на виконання програми "Цукровий діабет".

Необхідно визначити основні джерела отримання інформації для попереднього вивчення об'єктів аудиту.

Розв'язання. Основними джерелами отримання інформації для попереднього вивчення об'єктів аудиту можуть бути: законодавчі та нормативно-правові акти, що стосуються теми й об'єктів проведення аудиту ефективності; установчі та інші документи, що визначають організаційно-правову форму об'єкта аудиту, його компетенцію і структуру; договори, контракти, угоди та т. п.; звіти про виконану роботу, плани роботи і пріоритетні напрями діяльності об'єктів аудиту; матеріали попередніх перевірок у певній сфері, а також результати перевірок, що проводяться іншими контрольними органами; матеріали, що містять аналіз і висновки внутрішнього аудиту, підготовлені організацією (ця інформація завжди може братися під сумнів, брати її за основу можна тільки за наявності достатньої доказової бази); матеріали засобів масової інформації; звернення керівників підприємств і організацій, а також громадян; інформація спеціалістів (експертів); архівні матеріали.

Завдання 3. У ході аудиту контрольна група здійснює збір необхідної інформації та достатніх фактичних даних для отримання аудиторських доказів відповідно до встановлених цілей аудиту, критеріїв оцінки ефективності та обраних підходів (методів) до проведення аудиту.

Необхідно визначити процес збору інформації та фактичних даних для отримання аудиторських доказів. Ці процедури містять такі етапи:

- 1) аудитори збирають інформацію відповідно до програми проведення аудиту, перевіряють її повноту, прийнятність і достовірність;
- 2) аналізують зібрані фактичні дані та визначають, чи є вони достатніми для того, щоб оцінити роботу об'єкта аудиту на основі використаних критеріїв;
- 3) якщо цієї інформації не достатньо, збираються додаткові дані.

Завдання 4. У ході аудиту контрольна група здійснює збір необхідної інформації та достатніх фактичних даних для отримання аудиторських доказів. Необхідно визначити джерела інформації для отримання аудиторських доказів.

Розв'язання. Чинне законодавство та нормативно-правові акти, які регулюють діяльність бюджетної сфери та організації, що перевіряється; планові дані за затвердженим бюджетом на черговий фінансовий рік, за якими можна одержати фінансову й іншу інформацію про діяльність бюджетної сфери чи організації, що перевіряється; опитування й інтерв'ю з компетентними особами, за умови, що отримана інформація має підтверджуватися з інших джерел. До інтерв'ю необхідно добре підготуватися. Для цього бажано заздалегідь скласти список за питань і, в деяких випадках, доцільно передати його особі, в якій братиметься інтерв'ю. Важливість інтерв'ю полягає у тому, що в процесі його проведення можна одержати певні підказки, на що слід звернути особливу увагу та де можна знайти найдокладнішу інформацію про діяльність організації, що перевіряється, для підтвердження результатів аудиту ефективності; документи на паперових носіях або в електронному вигляді, що стосуються різних сторін діяльності організації, що перевіряється, таких як планування, організація внутрішнього контролю, проведення колегій і нарад, розгляд скарг та вирішення суперечок, результатів аудиторських перевірок тощо; внутрішня звітність й аналітичні огляди організації, що перевіряється, в яких узагальнюється інформація для керівництва або пропонуються заходи щодо усунення недоліків в роботі. Аудитори мають знайти і провести аналіз таких звітів та оглядів, використовуючи для цього, зокрема, інтерв'ю із співробітниками організації та матеріали протоколів колегій і нарад керівництва; бази даних організації, в яких накопичується відповідна інформація, що стосується її діяльності. Одержана на їхній основі інформація може бути важливим джерелом аудиторського доказу, особливо за кількісного оцінювання показників її діяльності; зовнішні джерела інформації, до яких належать великі спеціалізовані бібліотеки, що мають літературу з питань сфери діяльності організації, що перевіряється; результати попередніх аудитів, які проводилися Рахунковою палатою.

Завдання 5. Під час проведення аудиту, контрольна група після збору аудиторських доказів переходить до процесу їхнього аналізу для створення необхідної бази для розроблення висновків і рекомендацій.

Необхідно визначити моделі або методи розробки аудиторських доказів.

Розв'язання. Аналіз аудиторських доказів має різноманітні моделі або методи: дослідження причинно-наслідкових зв'язків, порівняння поточної ситуації з минулими подіями, порівняльні дослідження різних варіантів або результатів. Аналіз доказів пов'язаний з оцінювання значущості знайдених фактів і з формуванням відповідей на питання аудиту. Докази розглядаються з погляду чотирьох компонентів:

- 1) критеріїв, тобто як мають йти справи;
- 2) стану, тобто, як йдуть справи насправді;
- 3) причини, тобто чому, те як йдуть справи, відрізняється від того, якими вони мають бути;
- 4) наслідки, тобто, що з цього слідує. Інакше кажучи, наслідки наявної різниці між тим, як мають повинні йти справи та тим, який стан у дійсності.

Розроблення та аналіз аудиторських доказів мають бути практичною основою для звіту про аудит ефективності, а також що найважливіше, сформуванню бази для наступних висновків, рекомендацій і пропозицій.

Завдання 6. За результатами проведення об'єктивного аналізу зібраних фактичних даних і порівняння цих даних з критеріями оцінювання ефективності контрольній групі слід підготувати висновки, які мають визначати, якою мірою результати в сфері діяльності організації, що перевіряється, відповідають критеріям оцінювання ефективності, та характеризують ступінь досягнення цілей, поставлених у рамках цього аудиту.

Навести алгоритм формування висновків за результатами проведеного аудиту.

Методичні рекомендації до виконання завдання 6

1. У ході проведення зазначеного аналізу та підготовки висновків виявити чинники, які свідчать про неефективне використання державних коштів об'єктами аудиту (ці чинники можуть мати як кількісну, так і якісну оцінку).

2. Описати зміст кількісного оцінювання.

3. Визначити причини, які призводять до неефективних результатів діяльності об'єкта аудиту, і сформулювати відповідні висновки щодо кожної з цілей цього аудиту для включення в звіт за результатами аудиту.

Завдання 7. У результаті аудиту фахівцями Рахункової палати виявлено недоліки. Зроблені висновки вказують на можливість істотно підвищити якість і результати роботи організації, що перевіряється.

Необхідно визначити алгоритм розроблення рекомендацій для вжиття необхідних заходів щодо усунення цих недоліків.

Методичні рекомендації до виконання завдання 7

Рекомендації мають бути:

направлені на усунення основних причин існування виявленого недоліку або проблеми;

ясними, стислими і простими за формою, а також достатньо докладними за змістом для їхнього розуміння у випадку, якщо вони розглядаються окремо;

орієнтованими на вжиття конкретних заходів і адресовані організаціям та посадовцям, що відповідають за здійснення відповідних заходів і уповноважених на це;

позитивними за тональністю та змістом;

практичними, тобто такими, що можуть бути здійснені в розумний термін і враховують правові й інші обмеження;

економічно ефективними, тобто витрати, пов'язані з їхнім виконанням, не мають перевищувати одержувану вигоду;

орієнтованими на результати, які можна оцінити або виміряти; сформульовані так, щоб можна було перевірити їхнє виконання.

Завдання 8. За результатами проведення аудиту ефективності використання державних коштів фахівцям Рахункової палати необхідно підготувати звіт.

Необхідно визначити структуру звіту та вимоги до його складових.

Методичні рекомендації до виконання завдання 8

1. Опишіть вимоги, що існують до назви звіту.
2. Опишіть вимоги, що існують до зміст звіту.
3. Надайте характеристику кожній із складових звіту.

Завдання 9. Фахівцями Рахункової палати після завершення аудиту ефективності використання державних коштів здійснюється контроль за виконанням рекомендацій.

Необхідно визначити алгоритм і цілі проведення контролю за виконанням рекомендацій Рахункової палати.

Методичні рекомендації до виконання завдання 9

1. Під час складання алгоритму враховувати той факт, що контроль за виконанням пропозицій і рекомендацій охоплює такі складові:

своєчасну та систематичну перевірку дій, які керівництво організації здійснило з виконання рекомендацій Рахункової палати за результатами аудиту;

оцінювання вірогідності того, що вжиті заходи керівництвом перевіреної організації, приведуть до виправлення виявлених недоліків;

оцінювання складності виконання організацією, що перевіряється, рекомендацій за результатами аудиту;

рішення про необхідність подальшого проведення контрольних заходів в рамках даної перевірки або в проведенні остаточної перевірки через певний період часу;

визначення переліку рекомендацій повністю виконаних організацією, що перевіряється.

Тема 16. Відомчий фінансовий контроль у системі виконавчої влади

План самостійної роботи

1. Виконання практичних завдань.

Рекомендована література: основна [1 – 5; 11; 13], додаткова [14; 17; 20; 22 – 25; 30; 33; 41; 45 – 47], інформаційні ресурси [48; 50; 67; 70].

Практичні завдання

Завдання 1. Контрольною групою Рахункової палати в ході проведення аудиту у районному відділі освіти здійснено вибіркочу перевірку встановлення посадових окладів і нарахування заробітної плати у загальноосвітніх навчальних закладах та встановлено такі дані:

1. Педагогічну діяльність здійснюють 2 особи без відповідної освіти та професійно-практичної підготовки. Загальна сума видатків на оплату праці цих працівників становила 40,93 тис. грн.

2. Педагогічну діяльність здійснюють 26 осіб, які не мають відповідної фахової освіти. Загальна сума видатків на оплату їхньої праці становила 1 700,53 тис. грн.

3. Вчителю початкових класів повторно впродовж року здійснено нарахування та виплата коштів на оздоровлення в сумі 1 474,0 грн.

Необхідно визначити законодавчі акти, які порушено, та кваліфікувати вищенаведені видатки на оплату праці.

Розв'язання. Здійснення педагогічної діяльності особами без відповідної освіти та професійно-практичної підготовки, а також без відповідної фахової освіти не відповідає вимогам ст. 54 Закону України "Про освіту" та ст. 24 Закону України "Про загальну середню освіту". Повторне нарахування впродовж року та виплата одній і тій самій особі коштів на оздоровлення суперечить вимогам пп. б п. 4 постанови КМУ від 30.08.2002 р. № 1298 та п.п. 5 п. 4 наказу Міносвіти від 26.09.2005 р. № 557. Видатки на оплату праці осіб, які не мають відповідної освіти та професійно-практичної підготовки, а також відповідної фахової освіти є непродуктивними, а повторне нарахування впродовж року та виплата коштів одній і тій самій особі є незаконним.

Завдання 2. Контрольною групою Рахункової палати проведено аудит установи, що має мережу відділень (кожне відділення складається із виїзних бригад). Робота бригад налагоджена у такий спосіб, що впродовж робочої зміни (12 годин) бригади до відділень не повертаються.

Відділення установи розташовані у 72 орендованих приміщеннях загальною площею майже 19,0 тис. кв. м. Загалом, за підсумками 2015 року, установою проведено видатків на відшкодування комунальних послуг та енергоносіїв на загальну суму близько 5,0 млн грн.

Аналізом розподілу приміщень, у яких розташовані відділення з'ясовано, що в окремих відділеннях у розрахунку на одну бригаду припадає 27 кв. м орендованих площ, в інших – більше 200 кв. м. При цьому проведений огляд окремих орендованих приміщень зафіксував факт їхнього неповного використання.

З огляду на дані, подані раніше, що розмір видатків на оплату окремих комунальних послуг і енергоносіїв залежить від орендованої площі вбачається можливим об'єднання окремих відділень, які територіально розташовані поруч. До того ж рівень соціально-побутового забезпечення працівників відділень залишається незмінним, а витрати бюджетних

коштів на відшкодування вартості отриманих комунальних послуг і енергоносіїв зменшуються.

Необхідно визначити, який принцип бюджетної системи України не додержується внаслідок неухвалення управлінського рішення щодо об'єднання певної кількості відділень установи.

Розв'язання. Відсутність управлінських рішень щодо можливого об'єднання окремих відділень закладу не забезпечує додержання принципу ефективності бюджетної системи України, який визначено в ст. 7 Бюджетного кодексу – під час складання та виконанні бюджетів усі учасники бюджетного процесу мають прагнути досягнення запланованих цілей за умови залучення мінімального обсягу бюджетних коштів і досягнення максимального результату під час використання визначеного бюджетом обсягу коштів.

Завдання 3. Контрольною групою Рахункової палати проведено аудит ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції, для покриття витрат на проживання за результатами якого встановлено порушення терміну надання щомісячної адресної допомоги.

Необхідно визначити законодавчі акти які порушено.

Розв'язання. За такими діями посадових осіб порушено вимоги п. 8 Порядку надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в т. ч. на оплату житлово-комунальних послуг (затвердженого постановою КМУ від 01.10.2014 р. № 505) щодо 10-денного терміну після подання уповноваженим представником сім'ї заяви та документів, впродовж якого має здійснюватися призначення грошової допомоги.

Завдання 4. Контрольною групою Рахункової палати проведено аудит ефективності справляння та дієвості контролю за надходженням рентної плати (збору) за користуванням радіочастотним ресурсом України до державного бюджету, в ході якого встановлено:

факт несплати платником до державного бюджету рентної плати;

неправомірного застосування платником коригувального коефіцієнту під час розрахунку рентної плати.

Встановлені в ході аудиту порушення спричинили втрати бюджету в загальній сумі понад 60,0 тис. грн.

Необхідно визначити законодавчі норми які порушено.

Розв'язання. Указаними діями суб'єктів господарювання загалом порушено вимоги розділу XV Податкового кодексу України.

Щодо невірнього застосування коригувального коефіцієнту суб'єктом господарювання порушено вимоги ст. 320 розділу XV ПКУ (у редакції Закону України від 27.03.2014 №1166-VII "Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні"). Згідно зі змінами, внесеними Законом № 1166-VII до ПКУ, користувачі радіочастотним ресурсом, зокрема, які використовують стільниковий зв'язок (усіх типів), радіозв'язок у багатоканальних розподільчих системах для передавання та ретрансляції телевізійного зображення, радіозв'язок у системі передавання даних із використанням шумоподібних сигналів, у разі наявності сукупності виданих дозвільних документів на користування радіочастотним ресурсом, що належать окремому користувачу, для яких ширина смуги радіочастот не перевищує 30 МГц (15 x 2) у кожному регіоні окремо, застосовують понижувальний коефіцієнт 0,75.

Завдання 5. Контрольною групою Рахункової палати проведено аудит ефективності використання коштів резервного фонду державного бюджету в частині забезпечення будівництва окремо визначених об'єктів за наслідками якого встановлено такі дані:

до Актів виконаних робіт включено недостовірні дані, що призвело до завищення обсягів виконаних робіт і здійснення їхньої надлишкової оплати;

за фактом – не виконані роботи на об'єктах, передбачені проектно-кошторисною документацією, відсутність підтверджувальних документів щодо контролю за якістю виконаних робіт та їхніми обсягами під час будівництва

Необхідно визначити законодавчі акти які порушено.

Розв'язання. За вказаними діями суб'єктом аудиту порушено ст. 9 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність" від 16.07.1999 р. № 996-XIV та п. 2 постанови КМУ від 11.07.2007 р. № 903 "Порядок здійснення технічного нагляду під час будівництва об'єкта архітектури".

Завдання 6. У ході проведення аудиту у лікарняному закладі контрольною групою Рахункової палати встановлено такі дані:

1. Закладом за процедурою конкурсних торгів здійснено закупівлю ліків. Договором постачання передбачено постачання медикаментів з терміном придатності не менше 80,0 відсотків. За фактом постачання загальний строк придатності поставленого препарату становив менше 55,0 відсотків.

2. Відповідно до умов договору про надання послуг з технічного обслуговування автомобілів, розрахунки за надані послуги здійснюються на підставі актів виконаних робіт, що підписуються сторонами. В бухгалтерському обліку проведення операцій з технічного обслуговування відображено за балансовим рахунком 32 "Рахунки в казначействі" та 675 "Розрахунки з іншими кредиторами". Співставленням даних визначених в актах виконаних робіт, які оформлюються на кожний автотранспортний засіб окремо, з даними визначених у подорожніх і маршрутних листах по таким автомобілям встановлено, що на час складання акту виконаних робіт (наданих послуг з технічного обслуговування) автомобілі до станції технічного обслуговування за адресою її розташування не виїжджали та здійснювали свою основну діяльність.

Необхідно визначити законодавчі акти, які порушено та кваліфікувати понесені лікарняним закладом витрати на оплату послуг.

Методичні рекомендації до виконання завдання 6

1. Описати, які законодавчі акти, що порушено постачальником під час постачання лікарських препаратів із невідповідним відсотком терміну придатності.

2. Надати визначення поняття "первинні документи" та вказати, які саме необхідно перевірити для досягнення мети контролю.

3. Кваліфікувати знайдені порушення згідно з чинним законодавством.

Рекомендована література

Основна

1. Вітвицька Н. С. Контроль і ревізія : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дис. / Н. С. Вітвицька, О. Е. Кузьмінська. – Київ : КНЕУ, 2000. – 166 с.
2. Дікань Л. В. Внутрішньогосподарський контроль [Текст] : конспект лекцій / Л. В. Дікань. – Харків : ХНЕУ, 2005. – 59 с. – Бібліогр.: с. 57–59.
3. Дікань Л. В. Контроль і ревізія (загальна теорія) / Л. В. Дікань. – Київ : Вид. ЦУЛ, 2004. – 248 с.
4. Дікань Л. В. Контроль і ревізія : навч. посіб. / Л. В. Дікань, Н. Ф. Чечетова, Н. В. Синюгіна. – Харків : ВД "ІНЖЕК", 2009. – 255 с.
5. Дікань Л. В. Контроль і ревізія [Текст] : навч. посіб. / Л. В. Дікань. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ : Знання, 2007. – 327 с.
6. Кіреєв О. І. Внутрішній аудит у банку [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. І. Кіреєв. – Київ : Центр навчальної літератури, 2006. – 219 с.
7. Контроль і ревізія / Ф. Ф. Бутинець, С. В. Бардаш, Н. М. Малюга, Н. І. Петренко. – Житомир : ЖІТІ, 2006. – 512 с.
8. Контроль і ревізія підприємств : навч. посіб. / В. А. Лушкін, В. Д. Понікаров, І. В. Ялдин, А. Є. Ачкасов. – Житомир : [б. в.], 2000. – 367 с.
9. Кривцова Т. О. Контроль і аудит у банках [Текст] : навч. посіб. / Т. О. Кривцова ; Харківський національний економічний університет. – Харків : ХНЕУ, 2006. – 167 с.
10. Павлюк В. В. Контроль і ревізія [Текст] : навч. посіб. для студ. ВНЗ / В. В. Павлюк ; Макіївський економіко-гуманітарний інститут. – Київ : Центр навчальної літератури, 2006. – 195 с.
11. Понікаров В. Д. Контроль і ревізія: Теорія економічного контролю : навч. посіб. / В. Д. Понікаров. – Харків : Вид. ХДЕУ, 1999. – 92 с.
12. Понікаров В. Д. Ревізія підприємств з курсу "Державний фінансовий контроль": навч. посіб. Ч. 2 / В. Д. Понікаров. – Харків : Вид. ХДЕУ, 2000. – 116 с.
13. Усач Б. Ф. Контроль і ревізія [Текст] : підручник / Б. Ф. Усач. – Київ : Знання, 2007. – 263 с.

Додаткова

14. Байбекова О. О. Про систему державного управління і контролю Швеції / О. О. Байбекова // Фінансовий контроль. – 2002. – № 1. – С. 38–39.
15. Бардаш С. В. Контроль і ревізія (практикум) / С. В. Бардаш, В. А. Дерій, Н. І. Петренко. – Житомир : ЖІТІ, 2000. – 384 с.
16. Білуха Н. Т. Аудит / Н. Т. Білуха. – Київ : Знання, КОО, 2008. – 769 с.
17. Бутинець Ф. Ф. Історія розвитку бухгалтерського обліку : навч. посіб. У 2-х частинах / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир: ЖІТІ, 1999. – 928 с.
18. Державний фінансовий контроль : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / Н. С. Вітвицька, І. Ю. Чумакова, М. М. Коцупатрій, М. Т. Фенченко. – Київ : КНЕУ, 2003. – 408 с.
19. Дерій В. А. Контроль і ревізія : курс лекцій / В. А. Дерій. – Бучач : МІФ, 2000. – 54 с.
20. Дікань Л. В. Контроль і ревізія в промисловому підприємстві [Текст] : конспект лекцій / Л. В. Дікань ; Харківський національний економічний університет. – Харків : ХНЕУ, 2006. – 75 с.
21. Дікань Л. В. Контроль і ревізія фінансових операцій [Текст] : навч. посіб. для самост. вивчення дисципліни / Л. В. Дікань ; Харківський національний економічний університет. – Харків : ХНЕУ, 2011. – 231 с.
22. Дікань Л. В. Контроль у бюджетних установах [Текст] : конспект лекцій / Л. В. Дікань ; Харківський національний економічний університет. – Харків : ХНЕУ, 2008. – 90 с.
23. Дікань Л. В. Контроль у бюджетних установах [Текст] : лаборат. практикум / Л. В. Дікань ; Харківський національний економічний університет. – Харків : ІНЖЕК, 2014. – 137 с.
24. Дікань Л. В. Контроль у бюджетних установах [Текст] : підручник / Л. В. Дікань ; Харківський національний економічний університет. – Харків : ІНЖЕК, 2010. – 405 с.
25. Доклад комиссии о проверке отчета Харьковского городского купеческого банка за 1889 год. – Харьков, 1890. – 31 с.
26. Енциклопедичний словник бізнесмена: менеджмент, маркетинг, інформатика / М. И. Молдованов ; пер. О. О. Дятлова. – Київ: Техніка, 1993. – 856 с.

27. Жила В. Г. Ревізія та аудит / В. Г. Жила. – Київ : МАУП, 1998. – 96 с.
28. Ирвин Д. Финансовый контроль / Ирвин Д. ; под ред. И. И. Елисеевой ; пер. с англ. – Москва : Финансы и статистика, 1998. – 256 с.
29. Козырин А. Новое законодательство о государственном финансовом контроле в Болгарии / А. Козырин // Президентский контроль. – 1996. – № 5. – С. 34–36.
30. Крамаровский Л. М. Ревизия и контроль : учебник / Л. М. Крамаровский. – 4-е изд. перераб. и доп. – Москва : Финансы и статистика, 2001. – 299 с.
31. Кулаковська Л. П. Організація і методика аудиту : підручник / Л. П. Кулаковська, Ю. В. Піча. – Київ : Каравела, 2009. – 544 с.
32. Мазур. Я. Верховная контрольная палата республики Польша (к истории вопроса) / Я. Мазур. // Государство и право. – 1995. – № 6. – С. 49–51.
33. Малькова Т. Н. Древняя бухгалтерия: какой она была? / Т. Н. Малькова. – Москва : Финансы и статистика, 1995. – 304 с.
34. Мамишев А. В. Характерні аспекти організації державного фінансового контролю за рубежом / А. В. Мамишев // Фінанси України. – 2003. – № 11.
35. Мамишев А. Трансформації органів контролю в епоху тоталітаризму / А. Мамишев // Фінансовий контроль. – 2003. – № 2 (15). – С. 24–26.
36. Мельничук В. Г. Незалежний державний фінансовий контроль в Україні та досвід зарубіжних країн / В. Г. Мельничук // Фінансовий контроль. – 2002. – № 2. – С. 11–13.
37. Мурашко В. М. Контроль і ревізія діяльності підприємств промисловості України [Текст] : навч. посіб. / В. М. Мурашко. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Київ : ЦУЛ, 2003. – 316 с.
38. Мурашко В. М. Контроль і ревізія фінансово-господарської діяльності : навч. посіб. / В. М. Мурашко, Т. М. Сторожук, О. В. Мурашко ; за заг. ред. П. В. Мельника. – Київ : ЦУЛ, 2003. – 311 с.
39. Національні стандарти бухобліку // Податки і бухгалтерський облік. Спецвипуск. – 2005. – № 8. – С. 34–41.
40. Осипчук Л. Л. Основи казначейської справи : навч. посіб. / Л. Л. Осипчук. – Київ : МАУП, 2005. – 152 с.

41. Пушкар М. С. Історія обліку та контролю господарської діяльності : навч. посіб. / М. С. Пушкар, Н. В. Гавришко, Р. В. Романів. – Тернопіль : Карт-бланш, 2003. – 223 с.
42. Райзберг Б. А. Современный экономический словарь / Б. А. Райзберг. – Москва : ИНФРА-М, 1996. – 496 с.
43. Ревізія і контроль у промисловому підприємстві : навч. посіб. / В. І. Крисюк, М. М. Каленський, А. Д. Бутко, О. В. Юрченко. – Київ : Вид-во Європ. ун-ту, 2002. – 126 с.
44. Романів М. В. Державний фінансовий контроль і аудит : навч-метод. посіб. / М. В. Романів. – Київ : ТОВ НІОС, 1998. – 224 с.
45. Сухарева Л. А. Контроль и ревизия: Практикум : учеб. пособ. / Л. А. Сухарева, С. Н. Петренко. – Киев : Ника-Центр, Эльга, 2003. – 202 с.
46. Счетная палата Франции (Из доклада Г. Миньо) // Президентский контроль. – 1999. – № 6. – С. 24–26.
47. Экк Ф. Управление казначейства / Ф. Экк ; пер. с фр. – Уфа : О-во "Спектр", 1992. – 111 с.

Інформаційні ресурси

48. Бюджетний кодекс України. – Харків : Право. – 2005, – 164 с. ; [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
49. Господарський кодекс України. – Харків : Фактор, 2003. – 260 с ; [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
50. Дікань Л. В. Контроль у бюджетних установах [Карти] : підручник : мультимедійне інтерактивне електрон. вид. комбінованого використ. / Л. В. Дікань ; за ред. В.С. Пономаренка ; затв. МОН ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – Назва з тит. екрана.
51. Дікань Л. В. Контроль у бюджетних установах [Текст] : підручник / Л. В. Дікань ; Харківський національний економічний університет ; реком. МОН. – [2-ге вид., доп. та перероб.]. – Харків : ІНЖЕК, 2013. – 288 с. – (іл. + 1 електрон. опт. диск (CD-ROM)).
52. Конституція України від 28.06.1996 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
53. Методика проведення Державною аудиторською службою України, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності

суб'єктів господарювання, затверджена наказом МФУ від 26.06.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

54. Методичні рекомендації щодо проведення аудиту ефективності виконання бюджетної програми, затверджені наказом ГоловКРУ від 15.12.2005 р. № 444 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

55. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. N2755-VI. [Електронний ресурс].– Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

56. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні [Електронний ресурс] : Постанова правління Національного банку України від 15.12.2004 р. № 637 (Із змінами, внесеними згідно з Постановами Національного банку № 277 від 10.08.2005 р. № 454 від 13.12.2006 р. № 252 від 29.04.2009 р.). – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

57. Порядок підготовки і проведення перевірок та оформлення їх результатів [Електронний ресурс] : Стандарт Рахункової палати від 27.12.2004 р. № 28-6. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

58. Порядок проведення Державною аудиторською службою України, її територіальними органами державного фінансового аудиту окремих господарських операцій [Електронний ресурс] : Постанова КМУ від 25.06.2014 р. № 214. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

59. Порядок проведення Державною аудиторською службою України, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання [Електронний ресурс] : Постанова КМУ від 25.03.2006 р. №361. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

60. Порядок проведення органами Державною аудиторською службою України державного фінансового аудиту діяльності бюджетних установ [Електронний ресурс] : Постанова КМУ від 31.12.2004 р. № 1777. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

61. Про банки та банківську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

62. Про застосування штрафних санкцій за порушення норм регулювання обігу готівки [Електронний ресурс] : Указ Президента України (Із змінами, внесеними згідно з Указами Президента № 920/2000 від 26.07.2000 р. № 802/2001 від 07.09.2001 р.). – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

63. Про затвердження Порядку проведення інспектування державною контрольно-ревізійною службою [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 20.04.2006 р. № 550 (Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 1618 від 16.11.2006 р. № 918 від 16.10.2008 р.). – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>.

64. Про затвердження Стратегії розвитку системи державного фінансового контролю, що здійснюється органами виконавчої влади [Електронний ресурс] : Постанова кабінету Міністрів України. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>.

65. Про здійснення державних закупівель [Електронний ресурс] : Закон України від 10.04.2014 р. № 1197-VII. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

66. Про Концепцію застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі [Електронний ресурс] : Розпорядження КМУ від 14.09.2002 р. № 538-р. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

67. Про оплату праці [Електронний ресурс] : Закон України (Із змінами і доповненнями, внесеними Законами України від 23.01.1997 р. № 20/97-ВР, від 25.06.2009 р. № 1574-VI). – Режим доступу : <http://jurisconsult.net.ua>.

68. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26.01.1993 р. № 2939-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

69. Про Рахункову палату [Електронний ресурс] : Закон України від 01.06.2010 р. № 2289-VI. – Режим доступу : <http://search.ligazakon.ua>.

70. Стандарти внутрішнього аудиту. затв. наказом Міністерства фінансів України від 04.10.2011 р. № 1247 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

Зміст

Вступ.....	3
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи економічного контролю та організація контрольно-ревізійного процесу	4
Тема 1. Становлення та розвиток контролю	4
Тема 2. Сутність і зміст економічного контролю.....	4
Тема 3. Сутність і функції державного фінансового контролю.....	6
Тема 4. Організація контрольно-ревізійної діяльності	8
Тема 5. Державний фінансовий аудит: сутність і зміст	11
Тема 6. Перевірка державних закупівель як форма державного фінансового контролю	13
Тема 7. Інспектування в формі ревізії: поняття і зміст	15
Змістовий модуль 2. Методичні основи контролю в діяльності підприємницьких структур, установ та організацій.....	20
Тема 8. Контроль діяльності підприємницьких структур.....	20
Тема 9. Організація проведення контролю в бюджетних установах.....	21
Тема 10. Організація планування контролю бюджетних установ... ..	22
Тема 11. Дослідження діяльності бюджетної установи	24
Тема 12. Узагальнення результатів ревізії бюджетної установи....	25
Тема 13. Особливості контролю фінансово-кредитних установ.....	27
Тема 14. Контроль виконання місцевих бюджетів у фінансових органах	28
Тема 15. Контроль ефективності використання коштів державного бюджету Рахунковою палатою при Верховній Раді України.....	29
Тема 16. Відомчий фінансовий контроль у системі виконавчої влади	35
Рекомендована література.....	40
Основна	40
Додаткова	41
Інформаційні ресурси	43

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ

**Методичні рекомендації
до самостійної роботи студентів
спеціальності 071 "Облік і оподаткування"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Кривцова** Тетяна Олександрівна

Відповідальний за видання *А. А. Пилипенко*

Редактор *А. С. Ширініна*

Коректор *А. С. Ширініна*

План 2019 р. Поз. № 1 ЕВ. Обсяг 47 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*